



Yunanistan, [Yunan Vicdani Retçiler Derneği / arnisi@antirrisies.gr](http://arnisi@antirrisies.gr)
Türkiye, [Vicdani Ret İzleme / vicdaniretizleme@gmail.com](mailto:vicdaniretizleme@gmail.com)
Kıbrıs, [Kıbrıs'ta Vicdani Ret İnisyatifi](http://www.vicdani-ret.org)

Kime:

- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan
- Yunanistan Cumhuriyeti Başbakanı Kyriakos Mitsotakis
- Yunanistan ve Türkiye Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi

Cc:

- Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, Nikos Christodoulides
- Kıbrıs Türk Toplum Lideri Ersin Tatar

Konu: Yunanistan, Türkiye ve Kıbrıs'tan vicdani ret örgütlerinin bölgesel barış, askersizleştirme ve vicdani ret hakkını destekleyen açık mektubu

5 Aralık 2023

Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Başbakan ve Konsey üyeleri,

Size, Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi kapsamında Atina'da gerçekleştireceğiniz toplantı ve Yunanistan ile Türkiye arasında yeniden başlayan diyalog öncesinde yazıyoruz. Bu görüşmelerin, çok gecikmiş olan ve komşu coğrafyaların halkları olarak bölgemize somut faydalar getirecek somut , dürüst ve sağlam bir barış inşası adımları için temel oluşturması gerektiğine inanıyoruz.

Yunanistan, Türkiye ve Kıbrıs'tan antimilitarist vicdani ret örgütleri olarak, vicdani reddin bir insan hakkı olarak tanınmasını ve barışı destekleyen, askeri olmayan alternatif hizmet seçeneğine (hastaneler, sosyal bakım hizmetleri, doğal ya da insan eliyle yaratılmış felaketlerde destek sağlamak gibi kamu yararına olan hizmetler) evrensel ve ayrımcı olmayan bir karakterde erişim sağlanmasını savunuyoruz.

Yaygın olarak görüldüğü ve sizin de bu diyalog sırasında daha önce teyit ettiğiniz üzere, toplumlarımızın halihazırda karşı karşıya olduğu zorluklar ortaktır ve yoksulluk, sosyal eşitsizlik, yetersiz göç politikaları ve iklim krizi de dahil olmak üzere çok kapsamlıdır.

Bu ve benzeri işbirliği ve barış odaklı çabaların artması gerektiğine inanmakla birlikte, göz ardı edilemeyecek bir gerçeğin altını çizmemiz gerekiyor: militarizasyon. Yunanistan ve Türkiye'nin karşılıklı olarak birbirlerini düşmanlaştıran silahlanma yarışı, ağır askeri harcamaları ve saldırgan tutumlarındaki ısrarı barış ve işbirliği konularını zorlaştıran önemli bir faktördür. Son beş yılda Yunanistan ve Türkiye hükümet harcamalarının %7.5'ini askeri harcamalara ayırırken, her iki ülke de 2024 bütçelerinde artış planlıyor.

Militarizasyonun belki de en göze batan yönü, zorunlu askerlik hizmetinin devam etmesidir. Bize göre bu uygulama toplumlarımıza iki ciddi darbe vurmaktadır. Bir yandan gençleri önemli bir zaman ve ekonomik fırsattan mahrum bırakırken öte yandan da onlara, sosyo-ekonomik ve çevresel meselelerin üstesinden gelmenin getireceği barış içinde bir arada yaşama, dürüst işbirliği ve karşılıklı gelişme şansımızı baltalayacak biçimde halklar arasında düşmanlar arayan bir dünya görüşü aşılacaktır.

Önerdiğimiz adımlar aslında oldukça basittir. Türkiye ve Kıbrıs'ın kuzeyindeki yetkililerin uluslararası insan hakları standartları ve içtihatlarının gerektirdiği şekilde vicdani ret hakkını tanımaları ve vicdani retçilerin maruz kaldığı hak ihlallerini ortadan kaldırmaları. Yunanistan ve Kıbrıs'ın da benzer şekilde vicdani reddi bir insan hakkı olarak tanınması, adil ve erişilebilir bir alternatif sivil hizmet sunması.

Daha ayrıntılı olarak, vicdani ret konusunda askıda olan aşağıdaki konulara dikkatinizi çekmek isteriz:

- **Yunanistan:** Yasada alternatif sivil hizmet öngörülse de sorunlar devam etmektedir. (a) öğrencilere ve askere alınanlara askerlik hizmeti yerine alternatif sivil hizmete başvurabilecekleri konusunda eşit bilgi sağlanması; (b) uygulamada başvuru sahiplerinin ayırım gözetmeksizin reddedilmesine yol açan mülakat değerlendirme şartının kaldırılması (bkz. 2021'de ideolojik nedenlerle başvuru sahiplerinin kabul edilme oranı %0); (c) BM İnsan Hakları Komitesi'nin Petromelidis/Yunanistan kararının ve 3. Evrensel Periyodik İnceleme'nin cezalandırıcı koşulların kaldırılmasına yönelik kabul edilen tavsiyelerinin tam olarak uygulanması çağrısında bulunuyoruz.

- **Türkiye:** Türkiye'de askerlik hizmetine karşı vicdani ret, uluslararası hukuk ve insan hakları standartları doğrultusunda anayasal bir hak olarak tanınmalıdır. AİHM'in Ülke Grubu Davaları'nda verdiği kararlar acilen uygulanmalıdır. Askerlik hizmetinin vicdani reddi ile ilgili mevzuat, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği insan hakları belgelerinde yer alan uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak hazırlanmalıdır. Sivil toplum örgütlerinin ve bağımsız aktörlerin katılımıyla alternatif kamu hizmetinin geliştirilmesi ve uygulanması için bir süreç oluşturulmalıdır. Bu süreç, vicdani retçilere karşı ayrımcılık yapılmaması ve uluslararası insan hakları hukuku standartlarına uygunluk üzerine kurulmalıdır. kendilerini "total retçi" ilan eden vicdani retçilere alternatif bir mekanizma sağlamak için uluslararası insan hakları hukukuna uygun önlemler alınmalıdır. Talep eden vicdani retçilere alternatif hizmet sağlanması için önlemler alınmalıdır.

- **Kıbrıs:** Yunanistan'a benzer şekilde, alternatif sivil hizmet yasası ile ilgili olarak, öğrencilere ve askere alınanlara askerlik hizmeti yerine alternatif sivil hizmet için başvuruda bulunabilecekleri konusunda eşit bilgi sağlanmalıdır; uygulamada başvuru sahiplerinin gelişigüzel reddedilmesine neden olan mülakat değerlendirme gerekliliği kaldırılmalıdır.

- **Kıbrıs Türk toplumu:** Kıbrıs'ın kuzey kesiminde Kıbrıslı Türk bir vicdani retçi için yeni bir mahkeme süreci başlamıştır. Geçmişte bu tür mahkeme süreçleri, alternatif bir sivil

hizmet için herhangi bir yasa hükmü bulunmadığından vicdani retçilerin hapsedilmesi ile sonuçlanmıştır. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde Türkiye'den retçilerle ilgili karar bekleyen üç dava bulunmaktadır. Bu davalar, Kıbrıs'ın kuzey kesimindeki yetkililerin Türkiye'ye bağlı bir yerel yönetim olduğunu belirten önceki bir AİHM kararı nedeniyle Türkiye'ye karşı açılmıştır. Kıbrıs'ın kuzey kesimindeki yetkililer hakkında Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bir kararda vicdani reddin anayasaya göre bir insan hakkı olduğu belirtilmiştir. Ancak yetkililer, alternatif sivil hizmet hükümlerini içerecek şekilde ilgili kanunda değişiklik yapma yoluna gitmemiştir.

Bu mektubu imzalayanlar olarak size bir çağrıda bulunuyor ve bir hatırlatma yapıyoruz: Gerçek bir barışın sağlanmasının ve askeri harcamaların azaltılmasının bölgemize sağlayacağı faydaların farkına varmalısınız. Bölgede barışın inşası tüm tarafların ortak ve eşgüdümlü hareket etmesini gerektirmektedir.

Kıbrıs'ta ara bölgedeki gerginlik bir süredir bizi endişelendiriyor ve bunun silahlı çatışmaya doğru gittiğini düşünüyoruz. Bu nedenle tüm taraflara gerilimi düşürme çağrısında bulunuyoruz; 50 yılın ardından Kıbrıs'ta askersizleştirmenin artık başlaması gerektiğine inanıyoruz.

Diyaloğun bu aşamasında yukarıdaki hususlarda anlaşmaya varılmasının, insan haklarının korunmasının izlenmesinde Devletlerin işbirliğini teşvik eden Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi ve Evrensel Periyodik İnceleme gibi mevcut mekanizmalarla desteklenen Güven Artırıcı Önlemlerin müzakere edilmesi yönünde sağlam bir adım olacağını düşünüyoruz. Bunun, barışa ciddi bir katkısı olacağına inanıyoruz.

Saygılarımızla,

Yunan Vicdani Retçiler Derneği, Yunanistan
Vicdani Ret İzleme, Türkiye
Kıbrıs'ta Vicdani Ret İnisyatifi

Yunan Vicdani Retçiler Derneği: Dernek, Yunanistan'da askerlik hizmetine karşı vicdani reddin bir insan hakkı olarak tanınması, adil bir alternatif sivil hizmetin oluşturulması, zorunlu askerliğin kaldırılması, vicdani retçilere yönelik kovuşturmaların durdurulması ve diğer örgütlerle işbirliği içinde barışın ve antimilitarizmin partizan olmayan bir şekilde teşvik edilmesi için çalışmaktadır. Daha fazla bilgi için: <https://antirrisies.gr>

Vicdani Ret İzleme: Vicdani Ret İzleme, Türkiye'deki vicdani retçilerin mevcut durumunu, yaşadıkları insan hakları ihlallerini ve içinden geçtikleri yargı süreçlerini izleyen ve raporlayan sivil bir girişimdir. İnisyatifi, Türkiye'de vicdani ret hakkının tanınması için savunuculuk yapıyor. Daha fazla bilgi için: <https://vicdaniret.org/category/english/>, vicdaniretizleme@gmail.com

Kıbrıs'ta Vicdani Ret İnisyatifi: Girişim, militarizmi barışın, demokratikleşmenin ve Kıbrıs adasının tamamında gerçek anlamda sivil bir yönetimin kurulmasının önünde bir engel olarak gören herkesin desteklenmesi ve sorunlarının çözülmesi için çalışmaktadır. Daha fazla bilgi için: <https://www.facebook.com/kibrstavicdaniret>